

מנהלים יקרים

אנו בשיאם של ימי רחמים וסליחות, ימים של תשובה. ימים שבין ראש השנה ליום הכיפורים אשר נקבעו בתורתנו ובמסורת ישראל כימי שיא להתעלות רוחנית ולחשבון נפש.

בעל התניא כותב כי התשובה היא געגועי הנשמה לפרוץ את גבולות העולם הזה. ולשוב למקורה ולשורשה. הרב קוק בהתייחסו לתשובה שצריכה להיות בדורנו כתב: "כי דורנו לא יוכל לשוב מיראה, אבל מאוד מוכשר הוא לשוב מאהבה שיראת הרוממות תתחבר עמה... דור בעל רוח גדול חפץ, ומוכרח לחפוף בכל מקום שהוא פונה לשמוע דברים גדולים. הדברים הנמוכים והפשוטים לבדם אע"פ שהם מלאי אמת וצדק, לא יספקו לו, לא ימצא בהם מנוח. אי אפשר להעמידו על דרך החיים הנכונה, כי אם במה שנדבר עמו בדברים היותר מורגלים ומובנים לו. כדי שימצא את הזיו והנועם האדיר והעליון שהוא מבקש".

קריאתו של הרב לדורנו, לעלות מתשובה מיראה לתשובה מאהבה, כי כל דור יש לדבר בשפתו כפי שכבר נאמר "ומל'ה' את לבבך את לבב זרעך" - לבבך ולבב זרעך - כל דור בשפתו שלו, שפת האבות אינה כשפת הבנים.

כמנהיגי חינוך זהו האתגר המרכזי העומד לפתחנו להתאים את הכלים לדור. להתחבר אליהם למקום של אהבה.

בפרשת השבוע אנו מתבוננים ביומו האחרון של משה רבינו, בתחילת יצירתו של משה אנו מוצאים את המילה וילך:

"וילך איש מבית לוי ויקח את בת לוי"

וביומו האחרון:

"וילך משה וידבר את הדברים האלה אל כל ישראל". בהמשך הפרשה הקצרה הזאת מופיע שוב פעם אותו הפועל:

"ויאמר ה' אל משה הן קרבו ימך למות קרא את יהושע והתייצבו באהל מועד ואצוונו וילך משה ויהושע ויתיצבו באהל מועד"

המפרשים דנים על המילה "וילך" - להיכן הלך משה? הספורנו כותב: "וילך - התעורר לזה, כמו וילך איש מבית לוי". כלומר המילה "וילך" עיינה ליזום ולפעול, אותה פעולה אדירה שהחלה באחריות של עמרם, אביו של משה, שמחליט בעצת ביתו להמשיך להוליד ילדים, להמשיך לקיים את האומה. למרות הגזירות הנוראות, העוני, השעבוד, זריקת הילדים ליאור. פעולה זו נמשכת כל חיי משה רבינו באחריות אדירה על עם ישראל, במסירות התורה לאומה, ונמשכת עד יומו האחרון בו הולך משה רבינו ומחזק את עם ישראל להמשיך את ירושת הארץ ושמירת התורה. זה חלק ממורשתו האדירה של משה רבינו.

מתוך כך עלינו ללמוד על חובתנו ליזום, להתעורר ולקחת אחריות: לקחת אחריות על חיינו, על משפחתנו ועל עמנו, לקחת אחריות על הופעת התורה בעולם ועל מלכות ה' בעולם - אלו עניינם של הימים הללו, עשרת ימי תשובה, ימים של אחריות גדולה, ומחויבות שלנו להמשיך ללכת, להמשיך לקדם את גאולת ישראל והעולם, להמשיך ליזום ולפעול, לתקן, לחדש ולהעמיק.

אנו עומדים לקראת יום הכיפורים בו נחזור שוב ושוב על הווידוי שתמציתו היא לקחת אחריות על חיינו ומעשינו. כפי שכותב הרב קוק (אורות התשובה טז, א)

"אחד מהיסודות של התשובה, במחשבתו של האדם, הוא הכרת האחריות של האדם על מעשיו, שבא מתוך אמונת הבחירה החופשית של האדם. וזהו גם כן תוכן הווידוי המחבר את מצוות התשובה שמודה האדם שאין שום ענין אחד, שיש להאשימו על החטא ותוצאותיו, כי אם אותו בעצמו. ובזה הוא מברר לעצמו את חופש רצונו ועוצם יכולתו על סדרי חייו ומעשיו, ומתוך כך הוא מפנה לפניו את הדרך לשוב אל ה', לחדש את חייו בסדר הטוב. אשר יכיר שהוא מוצלח בעדו כאשר ישאב ממקור הדעת, המתחבר אל קדושת אור התורה, המשיבת נפש".

מילת המפתח של יוה"כ היא 'חיים' בהוספות לתפילת העמידה שנקבעו ע"י הגאונים לכל עשי"ת אנו מוסיפים שמונה פעמים את המילה 'חיים' בקטעים: "זכרנו", "מי כמוך", "וכתוב", "בספר", ואנו חוזרים שוב ושוב על הבקשה לחיים גם בפיוטים ובקטעי תפילה רבים אחרים ביום הכיפורים.

המשנה באבות (ב,ז) מלמדת " מרבה תורה- מרבה חיים". הכוונה גם לכך שמי שמרבה ללמוד תורה יזכה לאריכות ימים, כפי שנאמר: כי בי ירבו ימיך ויוסיפו לך שנות חיים" (משלי ט, יא) והן לריבוי באיכות החיים, שכן "מרבה תורה"- מכניס תוכן ומשמעות לחייו, ומשתמש בתכונות המיוחדות לו כאדם בעל שכל ותבונה, דיבור ומחשבה. מסיבה זו "צדיקים במיתתן נקראו חיים" (ברכות יח), שהרי פעולתם משמעותית גם אחרי מותם.

אפשר שזו הכוונה בבקשה שאנו מבקשים בכל שבת מברכין "ותיתן לנו חיים ארוכים" לכאורה, החודש לא יכול להיות ארך או קצר, כיון שיש לו אורך קבוע וידוע. אולם, נראה שבקשתנו היא גם על כך שימי החודש יהיו רבי משמעות ומלאי תוכן חיובי, ובזכות גודל ערכם ייראו החיים גדולים גם באורכם. למעלה זו הגיע אברהם אבינו, ועליו נאמר: "ואברהם זקן בא בימים" ומבאר ספר 'הזוהר' שהוא בא עם כל הימים שלו, אף לא אחד מהם היה לבטלה.

מסביר החפץ חיים, האדם מקבל חיים ממרום, ויחד אתם אף, כישרונות ואמצעים כדי שבאמצעותם יעשה מעשים טובים, ויעבוד את בוראו.

ביום הכיפורים שעבר עמדנו כולנו בתפילה ובקשנו חיים, ותודה לאל, קיבלנו את מה שביקשנו. כשאנחנו באים ביום הכיפורים הזה ומבקשים שוב חיים, עלינו להוכיח שאנו עושים בהם שימוש משמעותי ורב-ערך. בזכות ההחלטה האיתנה, הרצון וההשתדלות לעשות זאת נזכה לחיים טובים ולשלום.

גמר חתימה טובה לכם ולכל בני ביתכם

שושנה נגר